

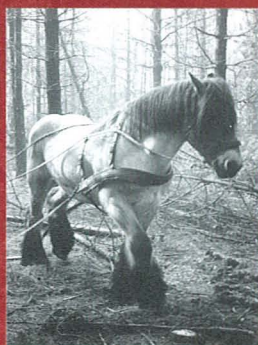
Bos en BERICHTEN Hout

2002: nr 2

Oud hout verdient beter!

De Nederlandse tweedehands houtsector is momenteel nog weinig ontwikkeld, terwijl veel hout uit sloopprojecten goed te hergebruiken is. SBH analyseerde de knelpunten en doet een aantal voorstellen voor verbetering.

SBH STICHTING BOS EN HOUT

NIEUWE KANS VOOR OUD HOUT

SBH heeft de laatste jaren veel kennis bijeengebracht over de beschikbare oud hout- en resthoutstromen in ons land. In het afvalbeleid van de overheid speelt hergebruik een belangrijke rol. De markt van tweedehands hout is tot nu toe echter nog weinig ontwikkeld. Steeds meer afvalhout gaat richting de opwekking van bio-energie. In opdracht van de Stichting Doen heeft SBH een project uitgevoerd, gericht op het optimaal hergebruik van sloophout. Bos en Hout onderzocht de problemen en knelpunten die een verdere ontwikkeling van de tweedehands houtmarkt in de weg staan.

Pilot project Doel van het project "Sloophout = Goed Hout" was om via voorbeelden te laten zien dat er kansen zijn voor verdere ontwikkeling van de tweedehands houtmarkt in relatie tot het sloopproces. Op dit moment wordt veel hout uit sloopprojecten verwerkt tot vezelplaat of verbrand in bio-energiecentrales. Dat is jammer, omdat veel hout uit sloopprojecten van een zodanige kwaliteit is, dat het prima hergebruikt kan worden. Veel sloopbedrijven zien echter nog geen aanleiding om zorgvuldiger en dus kostbaarder te gaan slopen, gericht op hergebruik van houtproducten. Er zijn namelijk onvoldoende mogelijkheden om gesloopte houten onderdelen af te zetten op de tweedehands markt.

SBH bracht twee voorbeeldprojecten in beeld waar tweedehands hout en ander bouwmetaal opnieuw is toegepast. Van vijf gekozen objecten is het sloopproces met een fotoreportage vastgelegd en zijn gesprekken gevoerd met sloopaannemers en tweedehands houthandelaren. Vervolgens heeft SBH een aantal stellingen

geformuleerd en die gepresenteerd tijdens een workshop met sleutelfiguren uit de wereld van slopers, tweedehands houthandel, woningbouwverenigingen, ingenieursbureau's en gemeenten. Dit leverde een vruchtbare discussie op, met nieuwe inzichten en initiatieven om de afzetmogelijkheden van tweedehands hout te verbeteren.

Beleid van de rijksoverheid Het ministerie van VROM is beleidsmatig het meest betrokken bij oud hout. De vermindering van bouw- en sloopafval is één van de speerpunten van dit ministerie. Zij legt bijvoorbeeld in convenanten met bedrijfstakken vast dat de hoeveelheid afval beperkt wordt en dat het afval zoveel mogelijk nuttig toegepast wordt. Daarnaast probeert het ministerie bedrijven via wet- en regelgeving te verplichten zoveel mogelijk aan afvalpreventie te doen. Inmiddels is het bouw- en sloopafvalbeleid opgenomen in het Landelijk afvalbeheersplan. Bovengenoemde maatregelen zijn echter niet voldoende

Foto's van links naar rechts:

Foto 1 laat van onderaf de houten balken en vloerdelen zien. Zoals op foto 2 te zien is, wordt een zo groot mogelijk deel van de vloer (balkenlaag en vloerdelen) van het gebouw getakeld. De sloper werkt daarbij van boven naar beneden (laag voor laag) en hakt de vloerbalken rondom uit de muur. In vergelijking tot regulier slopen kost dit veel meer tijd. De vloer wordt zo neergelegd dat de balken aan de bovenkant liggen. Zo kan een grijper de balken van de vloerdelen afknippen (foto 3). Op deze manier zijn de vloerdelen ook meteen grotendeels ontspijkerd. Het eindresultaat (foto 4) is een stapel vloerdelen en een stapel balken.

Succesvolle initiatieven

In Amsterdam wordt het selectief en milieukundig slopen gestimuleerd door het als voorwaarde in het sloopbestek op te nemen. De mogelijkheden van producthergebruik zijn echter niet altijd aanwezig.

In de gemeente Den Haag heeft woningbouwvereniging Vestia een pilotproject opgezet voor het hergebruik van oud hout en andere materialen bij de renovatie van woningen, in samenwerking met Bouwcarroussel B.V.

Bij de restauratie van de historische stadshaven in de gemeente Woudrichem is uitsluitend oud hout gebruikt wat vrijkwam uit de sloop van de remmingswerken van de haven van Lelystad. Rijkswaterstaat vervulde in dit project een initiërende rol.

gebleken om het hergebruik van oud hout krachtig te stimuleren. Het ministerie van VROM is voornemens om een algemene maatregel van bestuur (AMvB) Slopen te gaan ontwikkelen, met kwaliteitseisen voor sloopmethoden en sloopproducten.

Ook bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat is hergebruik een belangrijk speerpunt, bijvoorbeeld in het Implementatieplan "Meer hout in de Bouw".

De sloopsector De sloopsector bestaat uit een groot aantal bedrijven van uiteenlopend karakter. Naast professionele bedrijven gaat het bijvoorbeeld om loonbedrijven die ook incidenteel een sloopklus uitvoeren. Naar schatting zijn er 150 professionele bedrijven, waarvan er circa 70 zijn aangesloten bij het Verbond van Aannemers van Sloopwerken: de BABEX. Om het kwaliteitsniveau in de markt te kunnen borgen is op initiatief van de BABEX het Procescertificaat selectief en milieukundig slopen ontwikkeld. Dit heeft geleid tot een toenemende aandacht voor selectief slopen. Het certificaat is vrijwillig; inmiddels zijn circa 60 sloopbedrijven in bezit van dit certificaat. Slechts een klein aantal sloopaannemers heeft zich gespecialiseerd in de verwerking van sloophout. Deze aannemers voeren naast hun sloopbedrijf ook een handel in oud hout. In totaal zijn er in Nederland ongeveer 30 tweedehands houthandelaren.

Knelpunten in de sloophoutbranche

- Er bestaat verschil in kostenstructuur tussen de niet-gecertificeerde sloopondernemers en de sloopondernemers die wel gecertificeerd zijn. De gecertificeerde ondernemers worden geconfronteerd met hogere kosten.
- Veel projecten die gericht zijn op producthergebruik van oud hout, draaien op vrijwilligers.

- Om de kosten voor de opdrachtgever zo laag mogelijk te houden, moet de slooptermijn zo kort mogelijk zijn. Dit is niet bevorderlijk voor het gebruik van tweedehands hout: zorgvuldiger slopen kost extra tijd.
- Het stimuleren door de Rijksoverheid van duurzame energie uit afvalhout remt hergebruik van sloophout. Hierdoor wordt gebruik van sloophout als brandstof financieel aantrekkelijker dan producthergebruik.
- De kosten van transport en opslag van oud hout zijn relatief hoog voor de sloper, hetgeen niet stimulerend is voor hergebruik van oud hout.
- Mede door het hoge BTW-tarief heeft oud hout een relatief hoge prijs in vergelijking tot de kwaliteit (het blijft tweedehands hout).
- De gebrekkige professionaliteit in marketing en het beperkte aanbod van tweedehands producten heeft tot gevolg dat de potentiële gebruiker hergebruik van oud hout vooralsnog niet als serieuze optie beschouwt.

Verbeteringsvoorstellen

- 1 Een AMvB Slopen zou een einde kunnen maken aan het verschil in kostenstructuur tussen professionele, gecertificeerde sloopaannemers en minder professionele bedrijven.
De AMvB kan zo een positieve bijdrage leveren aan de marktordening van de branche. Het ministerie van VROM heeft aangegeven initiatieven op dit vlak te gaan ontplooiën.
- 2 Hergebruik van oud hout vraagt om een mentaliteitsverandering, waarmee aan de basis begonnen moet worden: bij de architect, bij de aannemer en bij de woningbouwvereniging.
- 3 Een verlaging van het BTW-tarief van 19 naar 6 procent zou tweedehands houten producten goedkoper maken.
- 4 Degene, die de aanvraag tot slopen indient, zou verplicht moeten worden om voorafgaand aan de sloop een bouwstoffenonderzoek uit te voeren.
- 5 Om sloophout beter te promoten, is samenwerking tussen tweedehands houthandelaren belangrijk. Gezamenlijk kan men, bijvoorbeeld op internet, consumenten informeren over welk bedrijf welke materialen op voorraad heeft. Hieraan kan dan een promotiecampagne gekoppeld worden ter verbetering van het imago.
- 6 Een betere samenwerking tussen de tweedehands houthandelaren is tevens de basis voor het verkrijgen van een sterkere stem in het maatschappelijk krachtenveld.

Ekko Aertsen
Nico Leek

@ Bos en Hout

Conclusie

Een betere benutting van oud hout zal nog veel inspanning vragen. Op dit moment vinden "de krenten in de pap" (balken, vloerdelen) hun weg naar monumentenbouw en consument. Willen we dit ook bereiken voor deuren en kozijnen dan zal er zorgvuldiger gesloopt moeten worden en de tweedehands houthandel zal zich moeten professionaliseren. SBH ondersteunt initiatieven om dit samen met de sector uit te werken. SBH ziet vooral kansen bij overheden en woningbouwverenigingen. Daarvoor is nodig dat er een beter besef ontstaat over de waarde van oud hout. Hout dat nog in een redelijke staat verkeert, is veel te waardevol om zomaar te verwerken tot vezelplaat of te verbranden in een energiecentrale. Oud hout verdient beter!

Bos en Hout

Bosrandweg 5

Postbus 253

6700 AG Wageningen

Tel 0317 466555

Fax 0317 410247

Website www.sbh.nl